

114158 - Künye İle İlgili Faydalı Konular Ve Hükümler

Soru

Ülkemizde kızlara “Ummu Hani, Ummu Seleme” gibi künyeler kullanılır, bu caiz mi?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:

Bir Müslümanın, şeriat hükümlerine en küçük ayrıntısına kadar dikkat etmesi güzeldir. Dikkat etmekten daha önemlisi, o hükümlere göre hareket etmektir. Künye konusuyla ilgili kayda değer meseleler olup sorunuzla ilgili ayrıntılı cevap verilecektir.

1. “Künye”, isim ve soyadı dışında “Eb/babası” veya “Um/annesi” ile başlayan isimlerdir.
2. “Künye”, hem övgü hem de kınama anlamına gelen lakabın aksine, kişinin övüldüğü ve onurlandırıldığı bir husustur.

3-Fasık, Kafir ve bidatçılar; künyeleriyle tanınıyor veya isimlerinde şer’i bir aykırılık varsa künyeleriyle çağırılır. Yüce Allah şöyle dedi: “Ebû Leheb’in elleri kurusun. Zaten kurudu.” (Mesed 1)

Nevevî r.h şöyle demiştir: “Kâfir, bid’atçı ve günahkar; eğer başka bir şekilde tanınmıyorsa veya onun zikredilmesinden korkulursa, lakap takılmasının caiz olduğuna dair bölüm” yüce Allah şöyle dedi: “Ebû Leheb’in elleri kurusun. Zaten kurudu.”

Ebu Leheb’in ismi: Abd el-Uzza’dır. Denildi ki: O, onunla tanındığı için lakabıyla anılmıştır ve denilmiştir. Veya bir putun kulu anlamına gelen isminden hoşlanılmadığı için künyesi kullanılmıştır. Hadislerde Adı Abd Menaf olan Ebu Talib, künyesi ile çağırılması aynı konuda değerlendirilir. Aynı şekilde hadiste “Burası Ebu Rağal’ın mezarıdır” ve bunun pek çok örneği vardır. (El-Ezkar, s. 296)

4. Künye, çocuk adına olması zorunlu değildir; cansız bir nesneye veya bir hayvana atıfta bulunulabilir.

Cansız bir nesneye örnek olarak “Ebu Turab” künyesi, toprağın babası anlamına gelir. Bir hayvana örnek olarak da “Ebu Hureyre” Kedi Yavrusunun babası anlamına gelir.

5. Künyenin, künye sahibinin çocuklarından birinin adını alması şart değildir.

Örnek: “Bekir” adında çocuğu olmayan “Ebu Bekir El-Sıddık”.

6- Künyeyi taşıyan kişinin, en doğrusu olsa bile, en büyük çocuğunun adı ile künye verilmesi şart değildir.

Hâni (İbn Zeyd)’den (rivayet edildiğine göre) kendisi kavmiyle birlikte Rasûlullah (s.a.v.)’e gelince kavmi onu “Ebu’l-Hakem” künyesiyle çağırdığını duymuş da kendisini çağırarak:

“Muhakkak ki gerçek hakem Allah’dır. Hüküm (ondan çıkar, yine) ona (döner). Binaenaleyh sen niçin (böyle) Ebu’l Hakem künyesiyle çağırılıyorsun?” diye sormuş, O da:

Benim kavmim bir anlaşmazlığa düştükleri zaman bana gelirler, bende aralarında hüküm veririm. Her iki taraf da (benden) razı olurlar, cevabını vermiş. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.):

Bu (tarafı hoşnut edecek hüküm vermek) ne kadar güzel! (Ama Hakem ismi Allah’a mahsus olduğu için kullar bu isimle künyelendirilemezler) Kaç çocuğun var? demiş.

(O da):

Benim Şüreyh, Müslim ve Abdullah (isimli üç oğlum) var, demiş. Rasûlullah (s.a.v.):

(Yaşça) hangisi daha büyük? diye sormuş. (Hâni de:)

Şüreyh, cevabını vermiş. Bunun üzerine Rasulullah: “Öyleyse sen Ebu Şüreyhsin”, buyurmuş.

(Ebu Davud 4955, Nesai 5387, Elbani sahih demiştir).

Daimi Komite alimlerine Őu soru soruldu: Büyük oğlu genç yaŐta öldüğü için kiŐi, en küçük oğlu ile (knyeye olarak) ağırılması caiz midir?

Şöyle cevap verdiler: "Kişinin büyük oĐlu ile knyelenmesi ve hitap edilmesi daha iyidir, büyük oĐlu ister diri ister l olsun fark etmez. Ayrıca kişinin büyük oĐlu iste hayatta olsun ister ölmüŐ olsun küçük oĐlu ile knyelenmesinde bir günah yoktur.

BaŐarı Allah'tandır, Allah'ın salat ve selamı Peygamberimiz Muhammed'e, onun ailesine ve ashabına olsun.

Őeyh Abdul Aziz bin Baz, Őeyh Abdul Razzaq Afifi, Őeyh Abdullah bin Qaud. (Daimi Komitenin Fetvaları) (11/487).

7-Knyeye, kişinin kız çocuklarına iliŐkin olmasında bir sakınca yoktur.

Nevevi r.h Şöyle dedi: "ErkeĐe "falan erkeğin babası" ve "falan kızın babası", kadına "falan erkeğin annesi" veya "Falan kızın annesi" demenin caizliği ile ilgili bölüm.

Bilin ki, tüm bu künyeleri kullanılmasında bir sakınca yoktur. Ümmetin fazilet sahibi selefler, sahabeler, halifeler ve onlardan sonra gelenler "Falan kızın babası " olarak hitap edilmiŐtir.

Bunların arasında Osman ibn Affan r.a'nun  künyesi vardır: Ebu Amr, Ebu Abdullah ve Ebu Leyla. Ayrıca "Ebu El-Derda" ve eŐi "mm'l-Derda' El- Kübra" rnek gösterilebilir. (El-Ezkar s. 296).

8-. Kadınlar ve erkekler yukarıdaki hükümlerde eŐittirler.

9- ocuĐu olmayan kiŐilerin de knyeye sahibi olmasında sakınca yoktur. AiŐe r.a, Şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasulü! Ben hariç tüm arkadaŐlarımın künyeleri vardır. Rasulullah s.a.v: "Sen de oğlun Abdullah b. Zübeyr ile knyelenebilirsin" böylece vefat edinceye kadar "Ummu Abdullah" ile knyelenirdi. (Amed 43/291)

10-Erkek veya kadın evlilikten sonra ve çocuğu doğmadan önce knyeye kullanması caizdir. Bunda sakınca yoktur.

a-Abdullah b. Mesud r.a'dan rivayet edildiğine göre kendisine ocuk doğmadığı halde Rasulullah

s.a.v, ona Ebu Abdurrahman ile künyelemiştir. (el Hakim 3/353, Taberani, el Kebir 9/65, İbn Hacer, FethulBari 10/582)

b-Buhari, “el Edeb el Mufred” adlı eserinde “çocuk doğmadan künye kullanmanın babı” diye başlık atmıştır. İbrahimel Nehai şöyle dedi: Abdullah b. Mesud, Alkama'nın çocuğu olmadığı halde ona Ebu Şibl künyesini vermiştir. (el Edeb el Mufred 848, Elbani sahih demiştir)

11-Erkek veya kız çocuklara doğduklarında veya sonrasında künye verilmesi caizdir.

İlim ehli küçük çocuklara künye verilmesinin faydalarında şöyle zikretmişlerdir: kişiliğinin güçlendirilmesi, kötü lakaplardan uzak tutmak, çocuk babası olacak kadar yaşamasına dair iyimser olmak.

Enes b. Malik r.a şöyle dedi: Rasulullah s.a.v insanlar arasında en iyi ahlak sahibi olandı, benim yeni süttten kesilmiş bir kardeşim vardı ona Ebu Umeyr derdik. Rasulullah s.a.v onu gördüğünde şöyle derdi: “Ey Ebu Umeyr! Nuğery (küçük kuş) ne yaptı?” (Buhari 5850, Muslim 2150)

İmam Buhari bu hadisi “Çocuğa künye vermek ve çocuğu olmayan kişiye künye vermenin babı” adı altında zikretmiştir.

Nevevi r.h şöyle dedi: Bu hadiste çok faydalar mevcuttur. Bunlardan bazıları ise çocuğu olmayan kişinin kendisine künye verilmesi, çocuğa künye vermek, künyenin verilmesi de yalan sayılmaması... (şerh Muslim 14/129)

El Mevsua el Fıkhiye 35/170-171 alimler şöyle dedi: çocuklara künye verilmesi, çocuğa olacak yaşa kadar gelmesi yönünde iyimser olmak ve çocuğu kötü lakaplardan korumaktır.

İbn Abidin şöyle dedi: Küçük çocuğuna Ebu Bekir olarak künye verilmesi alimlerin çoğuna göre mekruh olmamakla birlikte bazı alimler bunu mekruh görür. Sonuç olarak künyenin çocuklara erkek veya kızlara verilmesinde kötü bir şey yoktur.

En iyisini Allah bilir.